

Državno tekmovanje za Zeleno pero; 18. marec 2014

Šifra: 1

Tema prispevka: Varčne in bio hiše

Žanr: Intervju

Viri (literatura, internet): Stojan Habjanič

Način raziskovanja (intervju, teren,...): Intervju Stojana Habjaniča

---

Naslov: Vedno odlašamo do zadnjega!

Tekst:

Vedno odlašamo do zadnjega!

2

Naši domovi so izredno pomembni in ravno zato moramo najti način, kako jih oblikovati, da bi porabljali čim manj energije in bi bili zgrajeni iz okolju prijaznih materialov. Doslej temu nismo posvečali posebne pozornosti, sedaj, ko so podnebne spremembe dosegle kritično točko, pa je pomembno, da se zavemo vseh problemov in postavimo to skrb na prvo mesto. O tem smo se pogovarjali s Stojanom Habjaničem, pionirjem gradnje iz naravnih materialov na Slovenskem.

Kje ste dobili navdih, da bi se ukvarjali z bio gradnjo?

Leta 1991 je moj prijatelj dobil v roke nemško revijo *Wohnung und Gesundheit* (Stanovanje in zdravje), ki obravnava bio gradnjo v Evropi. Ko mi jo je dal, se je vse pričelo.

Kaj vse vključuje vaše delo in kakšne so vaše izkušnje na področju varčne in bio gradnje?

Moj posel zajema projektiranje, sanacijo starih stavb in energetska optimizacijo hiš. Hiše je potrebno uravnotežiti s pravilno izbiro materialov in tehnologijo, saj je potrebno poskrbeti za ustrezno razmerjem med zdravjem prebivalca in porabo energije. Delo vključuje tudi energetska prenova stavbne dediščine in predavanja, s katerimi ozaveščam ljudi o nujnosti takšne gradnje. Slovenci so bili sprva skeptični in so zavirali napredek, vendar se je vse to spremenilo pred petimi leti, ko so ugotovili, da se pravzaprav dá napraviti hišo iz slamnatih bal.

Zakaj se ljudje sploh odločajo za okolju prijazne stavbe? Kaj pa cene?

Slovenci še niso povsem ozaveščeni, zakaj se sploh odločijo zanje; najpomembnejši jim je prihranek. V tujini se večinoma odločijo za to, ker jim ni vseeno za svet.

Okolju prijazna hiša je cenejša ali dražja od klasične hiše. Na ceno večinoma vpliva želja proizvajalcev po zaslužku in znanje načrtovalcev. V Sloveniji smo še na začetku, trg pa tudi ni urejen tako, kot je v tujini. Praviloma je zato takšna stavba za 4% dražja od klasične, vendar v najmanj 50 letih, kolikor v hiši tudi živimo, porabimo za energijo tudi do 40% manj denarja.

Zakaj je okolju prijazna gradnja tako pomembna?

Hiše je potrebno obravnavati z celostnega vidika. Pomembna je zaradi nizke porabe energije in uporabe naravnih materialov. Ni vseeno, če za izolacijo uporabimo mineralno volno – za izdelavo le-te iz nafte porabimo več energije kot če bi uporabili naravni material; pomembna je energija potrebna za izdelavo stavbe. Zdravju in okolju prijazni materiali človeku praviloma ne škodujejo; upoštevati moramo tudi zdravstveni vidik hiše.

Ima takšna gradnja tudi pozitiven učinek na človeka in njegovo počutje? Kakšne izkušnje imate z bivanjem v vaši eko hiši?

Naravni materiali imajo prijeten vonj in pogosto tudi boljše izolacijske lastnosti, tako da se stavba tudi v najtoplejših mesecih ne pregreje. Naravne barve so prijetne za počutje, olja in voski, s katerimi premažemo tla in pohištvo prijetno dišijo in bolje izravnajo vlago v prostoru.

V svojo ekološko hišo (*na slikah desno*), ki spada v razred 4-5 litrskih hiš sem se vselil leta 2002. Po svojih načrtih mi jo je izdelal Kager. Grajena iz lesa, za izolacijo pa je poskrbela celuloza. Večina oken je na južni strani, kjer je posajen tudi oreh, ki poleti dela senco, pozimi pa odvrže liste in omogoči vstop sončnim žarkom. Počutje je prijetno zaradi stabilne vlažnosti in klime, saj se temperatura tudi poleti ne povzpne nad 24°C.

Kje vidite pomanjkljivosti bodisi za človeka bodisi za okolje (če seveda obstajajo)?

Ljudje več razmišljajo o ceni, kot pa o zdravju. Slednje nam ni pomembno dokler ne zbolimo. Zadnje čase se pogosto pojavlja *sick building sindrom*. Gre za objektivno dejstvo, da ljudje zbolijo v nezdravih stavbah.

Vse stavbe, tudi spomeniško zaščitene, kot je šola v Martjancih pri Murski Soboti, lahko izboljšamo z naravnimi materiali. Lesena tla premažemo z olji in voski, izolacijo pa napravimo s ploščo iz trstike. Problem je, da mnogi ne vedo, da lahko stare meščanske stavbe izoliramo od znotraj, namesto zunaj na fasadi.

Šola v Martjancih

S katerimi materiali imate največ izkušenj in bi prisegli nanje pri gradnji?

Konstrukcija se napravi iz opeke ali lesa, za izolacijo pa se uporabi naravni material, kot je celuloza ali konoplja. Na žalost ni druge izbire, kot da za izolacijo temeljev uporabim stiropor. V kakšnih 30 ali 40 hišah sem naredil notranje ilovnate ali apnene omete, uporabil bio barve ter naravna olja in voske za premaz tal.

Smo dovolj ozaveščeni o nujnosti okolju prijazne gradnje? Imate morda oceno, koliko hiš, ki ustrezajo npr. evropskim standardom varčne, pasivne ali bio hiše imamo v Sloveniji?

Slovenci vselej zelo pozno odreagiramo, saj se zelo branimo vsega. Avstrija, Nemčija, Anglija in balkanske države so bile hitrejše kot mi. Problem je, da si večina izvajalcev ne upa prestopiti iz teorije v prakso.

Da ne bi bilo bojazni pred novim, bi bilo krasno, če bi vsebine o okolju in gradnji vključili v učne programe in če bi projektiranju sledilo praktično delo.

Pojav varčne gradnje pri nas sovpada s krizo, vendar še ni zanimanja za bio gradnjo. Čeprav Ekosklad ponuja razne subvencije za gradnjo in uporabo naravnih materialov, je nizkoenergijskih hiš okoli 300, pasivnih morda 100, bio hiš pa le en odstotek.

Morda še energetska izkaznica vaše hiše?

Izračunal sem si jo že pred leti, in sicer je poraba energije 45 kWh na m² površine. Energetske izkaznice, ki nam povedo, kolikšen je prihranek, bi bilo potrebno uveljaviti že pred leti, a smo – tako kot vedno – odlašali do zadnjega, sedaj pa jih skušamo vpeljati na silo. Ljudi bi bilo potrebno najprej izobraziti in jih šele nato vpeljati.

Ironično je, da sem že leta 1996 delal energetske preglede vrtcev in šol. Izdelovati bi jih morali poznavalci, saj jih niti večina inženirjev ne zna, kaj šele, da bi jih stanovalci! Pri tehničnem pregledu vozila nam tudi izmerijo izpuhe in podobne stvari, zakaj ne bi istega storili pri stavbah?

Bio gradnja ima premnoge prednosti tako za človeka kot za okolje. Prav zaradi tega je še pomembneje, da se zavemo vseh problemov, ki se tičejo te tematike in pričnemo graditi na okolju prijazen način.

OCENA:

1. OCENA VSEBINE – OKOLJEVARSTVENI DEL (50% ocene)

		Št. možnih točk	Št. doseženih točk
1	Aktualnost teme (z lokalnega zornega kota)	10	
2	Samostojno raziskovalno ali eksperimentalno delo	10	
3	Poznavanje problematike, prepoznavanje vzrokov za stanje	10	
4	Upoštevanje vseh povzročiteljev, deležnikov, vključenih v eko-zgodbo / članek	10	
5	Prepoznavanje posledic	10	
	SKUPAJ:	50	

2. OCENA NOVINARSKEGA DELA (50% ocene)

		Št. možnih točk	Št. doseženih točk
1	Vsebinska prepričljivost	10	
2	Znanje, razumevanje, kreativnost	10	
3	Razmerje med samostojnim raziskovalnim delom in povzemanjem že znanih dejstev (navajanje virov).	10	
4	Jezik / slog / pravopis	10	
5	Zgradba besedila	10	
	SKUPAJ	50	

1	SKUPAJ 1 + 2	100	